

Höganäs 2016-10-20

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
petter.hojem@regeringskansliet.se

Yttrande över en klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige SOU 2016:47

Inledning

Höganäs AB (Höganäs) är världens ledande tillverkare av metallpulver med ca 35 % av världsmarknaden. Företaget har produktion i 14 anläggningar i fyra världsdelar men den huvudsakliga produktionen (ca 2/3) sker vid anläggningarna i Höganäs och Halmstad i Sverige. Höganäs har över 1800 anställda varav ca 800 i Sverige. Över 99 % av produktionen i Sverige exporteras varav ca 70 % exporteras utanför EU's gränser, huvudsakligen till Asien. Produktionen i Sverige baseras på el med låg klimatpåverkan. Verksamheten i Sverige utgör världens största produktionsenhet för metallpulver och har branschens lägsta miljöpåverkan och mest energieffektiva processer. Höganäs export innebär att den svenska elproduktionens låga klimatpåverkan exporteras till andra delar av världen. Med hänsyn till klimatproblemen och strävan efter en mer hållbar värld är det angeläget att den svenska produktionen av metallpulver ges möjligheter att expandera för att möta marknadens behov. Läs gärna mer om Höganäs på www.hoganas.com.

Höganäs ser allvarligt på klimatfrågan och anser att alla åtgärder och mål som tas fram måste ha som tydligt syfte att minska de globala utsläppen. Ett fokus på utsläppen i Sverige måste därmed alltid avvägas mot vilken effekt det har på de globala utsläppen. Detta är särskilt komplicerat i förhållande till globala industrisektorer. När man formulerar mål för Sverige bör det räknas som positivt för måluppfyllnaden om Sverige exporterar produkter som sänker utsläppen globalt även om det skulle innebära högre utsläpp lokalt i Sverige. Vi uppfattar att detta perspektiv saknas i betänkandet.

När det gäller tillverkningsindustrin bör Sverige i första hand långsiktigt verka för ett globalt omspännande eller i vart fall branschvis innefattande, handelssystem där regional konkurrensnedvridning kan suddas ut. Samtidigt krävs omfattande insatser inom forskning och utveckling för att ta fram den teknik som krävs inom basmaterialindustrin. Här finns i betänkandet flera goda ansatser.

Angående EU-ETS

I betänkandet slås fast att *"Målet år 2045 förutsätter höjda ambitioner i EU:s utsläppshandelssystem (EU-ETS)."* EU-ETS är det huvudsakliga styrmedlet för den

handlande sektorn. Syftet med EU-ETS är att nå utsläppsminskningar på det mest kostnadseffektiva sättet inom EU. Höjda ambitioner innebär alltså inte nödvändigtvis att utsläppen måste minska i Sverige vilket bör beaktas i målformuleringen. I EU-ETS finns också vissa mekanismer för att hantera att industrin som ingår i systemet agerar på en global marknad med konkurrenter utanför EU. Trots det är EU-ETS redan i nuvarande utformning och med de förslag som ligger inför den fjärde handelsperioden ett mycket skarpt styrmedel som innebär kostnader för konkurrensutsatta företag trots koldioxideffektiva processer. Ytterligare skärpningar i syfte att utjämna kraven inom EU kommer att öka sannolikheten för att utsläppen sker utanför EU. Det är av största vikt att Sverige inte lägger till andra ekonomiska styrmedel för de industrier som ingår i EU-ETS då det skulle störa funktionen i EU-ETS. Höganäs vill därför påminna om vikten av att Sverige verkar för en konkurrenskraftig svensk basindustri.

Beredningen anser att Sverige bör driva på för en skärpning av EU:s system för handel med utsläppsrätter främst genom att öka takten med vilken taket i systemet sänks. Beredningen förordar en skärpning av taksänkningstakten från -2,2 % till -2,6 %.

Redan nivån - 2,2 % kommer att innebära en enorm utmaning för industrin och samhället att klara, speciellt i perioden 2040-2050. Skärps denna till -2,6 % tillåts inga utsläpp oavsett källa från den handlande sektorn mot slutet av 40-talet. Detta skall ställas i relation mot att de mest effektiva teknikerna för CCS i bästa fall kommer att klara av att avskilja 90-95 % av CO₂. En skärpning av taksänkningen är därmed inte realistisk.

En så kraftig sänkning av utsläppen kräver att alla olika led i utveckling och implementering av tekniker såsom CCS, Bio-CCS, vätgasreduktion av stål, bioråvaror i petrokemi etc. ska följa otroligt ambitiösa tidplaner utan några förseningar. För att den kapitalintensiva industrin skall hinna ställa om till 2045 krävs att kommersiellt tillgängliga tekniker finns redan i början av 2030-talet. Få bedömare anser att det är realistiskt.

Istället bör Sverige driva en politik för att EU-ETS skall bli ett ännu bättre styrmedel för de olika sektorer som ingår i systemet. Hänsyn behöver tas till de olika förutsättningar som finns i olika branscher. Regelverket måste både gynna minskade utsläpp och tillåta ökad produktion med ökade lokala utsläpp för produkter som är klimatsmarta på världsmarknaden.

Angående samhällsplanering

Beredningen berör flera gånger behovet av aktiv samhällsplanering för att minska klimatpåverkan och andra utsläpp. Fokus verkar dock ligga på transporter och bostadsbyggande och inte på andra typer av strukturer. T ex borde samhällen kunna planeras för effektivare utnyttjande av restenergier och återvinning av både material och avfall. När restenergi används igen kan den totala energianvändningen minska trots ökande industriproduktion. Energiintensiv industri som växer blir då en tillgång i det lokala arbetet med minskade utsläpp. Lokalisering av tung industri som stålindustri i närhet av befolkningscentra kan i dessa perspektiv bli en framgångsfaktor men det kräver ett helt nytt perspektiv för planering och troligen en regional planeringsnivå.

Sammanfattande synpunkter

- Det globala perspektivet måste vara en utgångspunkt för svensk klimatpolitik
- Vi stödjer beredningens förslag på att det bör utvecklas en bred nollutsläppsstrategi för basmaterialindustrin. Den bör kompletteras med en strategi för att göra Sverige konkurrenskraftigt för att attrahera kapital till de stora nödvändiga investeringarna.
- Vi stödjer synen på att klimatfrågan behöver integreras i flera politikområden och i samhällsplaneringen.
- Målåret bör justeras till 2050 i enlighet med det direktiv som gavs till beredningen
- Målet bör göras flexibelt med avseende på utveckling och implementering av nya tekniker och med hänsyn till export av klimatsmarta produkter.
- Vi motsätter oss en skärpning av taksänkningstakten inom EU-ETS från -2,2 % till -2,6 % då detta markant ökar risken för koldioxidläckage
- Vi ställer oss bakom förslaget från Svenskt Näringsliv om att bilda ett nationellt råd för minskad klimatpåverkan från transportsektorn.
- Utrikes flyg och sjöfart är båda globala till sin karaktär och således bör även lösningarna finnas genom internationella samarbeten inom IMO och ICAO. Regionala särregler kommer att skada konkurrenskraften för industrin i Europa.
- Klimatnyttan av att producera och exportera i Sverige bör ingå i den samlade bedömningen.

Vi vill också hänvisa till det yttrande som lämnats av Jernkontoret då det täcker fler frågeställningar av betydelse för svensk järn- och stålindustri.

Då vi anser att detta är avgörande frågor som påverkar stora delar av industrin inom Sverige och Europa ställer Höganäs AB gärna upp på en fördjupad diskussion kring denna och/eller andra frågor om industrins konkurrenskraft.

Höganäs AB

Nicklas Lång, vice-VD, Legal och Hållbarhet